

שְׁעוֹשָׁה אוֹתוֹ וּמִשְׁלֵם לוֹ אוֹתוֹ דְּבוּר.

מִי לָנוּ גְדוֹל מִמֶּשֶׁה, שְׁאָמַר (שְׁמוֹת
לב) וְאִם אֵין מַחְנִי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר
כְּתַבְתָּ, וְאָמַר לַעֲרֹךְ, וְאָף עַל גֵּב
שֶׁהִקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עָשָׂה רְצוֹנוֹ,
עִם כָּל זֶה לֹא נִצּוֹל מֵעֲנֹשׁ, וְהָרִי
נִתְבָּאָר שֶׁלֹא נִזְכָּר בְּפִרְשֵׁת וְאַתָּה
תְּצִוֶּה, וְנִמְחָה מִשֵּׁם. וְהָרִי
פִרְשִׁיהוּ. מִי לָנוּ גְדוֹל מִדָּוִד הַמֶּלֶךְ
שְׁאָמַר (תְּהִלִּים לט) אֲמַרְתִּי אֲשַׁמְּרָה
דְּרָכֵי מַחֲטָא בִלְשׁוֹנִי אֲשַׁמְּרָה
לְפִי מַחֲסוֹם בְּעוֹד רִשְׁעִי לִנְגִידִי.
מִהוּ בְּעוֹד רִשְׁעִי לִנְגִידִי? הַמְּמַנֶּה
הַהוּא הַמִּפְקֵד עַל זֶה, וְלוֹקֵחַ
הַדְּבוּר הַהוּא לְקַלְקֵל לוֹ לְאָדָם.
וְאַחַד מִי שֶׁזּוֹרֵק לֶחֶם אוֹ פְּרוּרִים
שֶׁל לֶחֶם בְּקִרְקַע וְעוֹשֶׂה בּוֹ זְלוּל,
כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר. אֵלּוּ הַשְּׁנִיִּים בְּעוֹלָם
הַזֶּה. וְאַחַד בְּעוֹלָם הַהוּא - מִי
שֶׁמְדַלֵּיק נֵר בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת טָרֵם
מֵגִיעִים יִשְׂרָאֵל לְקִדְשָׁא דְסִדְרָא,
מִשּׁוּם שֶׁמַּחֲלֵל שַׁבָּת, וְגוֹרֵם לְאֵשׁ
שֶׁל הַגִּיהֶנֶם לְדַלֵּק טָרֵם הַגִּיעַ
זְמָנוֹ.

מְקוֹם אֶחָד יֵשׁ בְּגִיהֶנֶם לְאוֹתָם
שֶׁמַּחֲלֵלִים שַׁבָּת. פִּיּוֹן שֶׁהוּא
הַדְּלִיק נֵר טָרֵם הַגִּיעַ זְמָנוֹ, יֵשׁ
מִמֶּנּוּ אֶחָד בְּגִיהֶנֶם בְּמוֹצָאֵי
שַׁבָּת, וּמִבְעִיר בְּרָאשׁוֹנָה לְאוֹתוֹ
מְקוֹם וְאוֹמֵר: זֶה מְקוֹם שֶׁל
פְּלוּנִי. וְכָל חֵיבֵי הַגִּיהֶנֶם מְסִיעִים
לְהַבְעִיר אֶת אוֹתוֹ מְקוֹם. אוֹתוֹ
מִמֶּנּוּ קוֹרָא וְאוֹמֵר: (יִשְׁעִיהַ כב) הִנֵּה
ה' מְטַלְטֵלָה טַלְטֵלָה גָּבֵר וְעֹטָף
עֹטָה. חֵיבֵי הַגִּיהֶנֶם אוֹמְרִים: (שם)
כְּדוּר אֶל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדִים שָׁמָּה
תָּמוּת וְגו'. מִשּׁוּם שֶׁהוּא גָּרֵם
לָהֶם לְהִשְׁרֹף טָרֵם הַגִּיעַ זְמָנָם.
הָרִי לָנוּ שְׁלֹשָׁה שְׁגוּרִים רַע
לְעֲצָמָם, כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר.

מֶלֶךְ, וְאַמְרֵי אָמֵן, וְסִלְקֵי לָהּ לְעִילָא, וְדִינִין
לָהּ, וְאִיהוּ רְדִיף אֲבִתְרִיהּ, עַד דְּעָבִיד לִיהּ,
וְאַשְׁלִים לִיהּ הַהוּא מֶלֶךְ.

מֵאֵן לֶן רַב מִמֶּשֶׁה, דְּאָמַר (שְׁמוֹת לב) וְאִם אֵין
מַחְנִי נָא מִסְפָּרָךְ אֲשֶׁר כְּתַבְתָּ, וְאָמַר
לַעֲרֹךְ, וְאָף עַל גֵּב דְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא עָבִיד
רְעוּתִיהּ, עִם כָּל דָּא לֹא אֲשַׁתִּיב מֵעוֹנָשָׁא,
וְהָא אֲתַמַּר דְּלֹא אֲדַכֵּר בְּפִרְשֵׁת וְאַתָּה תְּצִוֶּה,
וְאַתְּמַחֵי מִתְּפִין. וְהָא אוֹקְמוּהּ. מֵאֵן לֶן רַב
מִדָּוִד מֶלֶכָא, דְּאָמַר (תְּהִלִּים לט) אֲמַרְתִּי אֲשַׁמְּרָה
דְּרָכֵי מַחֲטָא בִלְשׁוֹנִי אֲשַׁמְּרָה לְפִי מַחֲסוֹם
בְּעוֹד רִשְׁעִי לִנְגִידִי, מָאִי בְּעוֹד רִשְׁעִי לִנְגִידִי.
הַהוּא מְמַנֵּה דְאַתְּפֵקֵד עַל דָּא, וְנִטִּיל הַהִיא
מֶלֶךְ לְאַבְאָשָׁא לִיהּ לְפָר נֶשׁ.

וְחַד מֵאֵן דְּזָרִיק נֶהֱמָא, אוֹ פִּירוּרִין דְּנֶהֱמָא
בְּאַרְעָא, וְקָא עָבִיד בִּיהּ זְלוּלָא, כְּמָה
דְּאַתְּמַר. הֵנִי תָרִי בְּהָאִי עֲלֵמָא. וְחַד בְּהַהוּא
עֲלֵמָא, מֵאֵן דְּאוּקִיד שְׁרָגָא בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת, עַד
לֹא מָטוּ יִשְׂרָאֵל לְקִדְשָׁא דְסִדְרָא, בְּגִין דְּקָא
מַחֲלֵל שַׁבָּתָא, וְגָרִים לְנוֹרָא דְגִיהֶנֶם לְאַתּוּקְדָא,
עַד לֹא מָטָא (דף רמ"ו ע"ב) זְמַנִּיהּ.

חַד דּוּכְתָא אֵית בְּגִיהֶנֶם, לְאִינוּן דְּקָא מַחֲלֵלִי
שַׁבָּתָא. פִּיּוֹן דְּאִיהוּ אוּקִיד שְׁרָגָא עַד לֹא
מָטָא זְמַנִּיהּ, חַד מְמַנֵּה אֵית בְּגִיהֶנֶם בְּמוֹצָאֵי
שַׁבָּת, וְאוּקִיד בְּקִדְמִיתָא לְהַהוּא דּוּכְתָא, וְאָמַר
הָאִי דּוּכְתָא דְּפִלְגֵנָא. וְכָל חֵיבֵין דְּגִיהֶנֶם,
מְסִיעֵי לְאוּקְדָא הַהוּא דּוּכְתָא. הַהוּא מְמַנֵּה
קָאֲרִי וְאָמַר, (יִשְׁעִיהַ כב) הִנֵּה יֵי מְטַלְטֵלָה טַלְטֵלָה
גָּבֵר וְעֹטָף עֹטָה. חֵיבֵין דְּגִיהֶנֶם אֲמַרִי, (יִשְׁעִיהַ
כב) כְּדוּר אֶל אֶרֶץ רַחֲבַת יָדִים שָׁמָּה תָּמוּת וְגו'.
בְּגִין דְּאִיהוּ גָרִים לוֹן לְאַתּוּקְדָא, עַד לֹא מָטָא
זְמַנִּיהּ. הָא לֶן תִּלְתָּא, דְּגָרְמִי בִישׁ לְגִרְמִייהוּ,
כְּמָה דְּאַתְּמַר.

השלמה מהחשמוטות (סימן יב) רעיא מהימנא

רעיא מהימנא

וַיַּחֲלֶם וְהָנָה סֵלֶם (בראשית כח) - זו התפלה. מצב ארצה, שמתפללים בני אדם אותה בארץ, שהיא השכינה, ומגיעה לשמים, שהוא הקדוש ברוך הוא, שנאמר (מלכים א-ח) וְאַתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וסוד הדבר - (תהלים ח) ה' אֲדִינֶנּוּ מֶה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנָּה הוֹדֶךָ עַל הַשָּׁמַיִם.

ובזמן שמודיע להם הקדוש ברוך הוא, השכינה שעולה באותה תפלה, מיד - (בראשית כח) וְהָנָה מִלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלֵימ וִירְדִים בּוֹ, בְּהִיָּה הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנָּה הוֹדֶךָ עַל הַשָּׁמַיִם. וזהו שכתוב (יחזקאל א) וּפְנִיָּהֶם וּכְנִפֵּיהֶם פְּרִדּוֹת מִלְמַעְלָה. וזהו עלים - שכינה על פניהם. וירדים בו, מהו בו? בהקדוש ברוך הוא.

והקדוש ברוך הוא יורד עליהם לעמת השכינה, ומתניח הקדוש ברוך הוא בו באותה תפלה. שהשכינה היא מצוה פלויה משם הו"ה, והו"ה היא חיה שלו, ומצוה בלא מחשבה אין לה עליה.

ומחשבה היא אדם - שם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, תפארת, מצוה, היא מלכות פלויה מארבע חיות של המרכבה פלויה מארבע אותיות, היא נקבה שלו, פנים שלו, פנים של רחמים. בגללה נאמר, (שמות לג) אִם אֵין פָּנֶיךָ הִלְכִים אֶל תַּעֲלֶנּוּ מִזֶּה.

ומצד הצדיק נקרא אחריו, חיה פלויה שמונה עשרה חליות, שהן מאחוריו של האדם לעמת שמונה עשר נענועים של הלולב שדומה לשדרה, שבו שמונה עשרה חליות, שהוא אחר למעשה בראשית, וקדם למחשבה, שנאמר בה, ישראל עלה במחשבה. מה שאין בן באדם, שעץ הדעת טוב ורע שהוא אחר למעשה, וקדם לפרענות.

וַיַּחֲלֶם וְהָנָה סֵלֶם, (בראשית כח) דא צלותא. מצב ארצה, דמצלין בני נשא לה בארעא דאיהי שכינתא ומטאת לשמיא דאיהו קדשא בריך הוא, דאתמר (מלכים א ח) וְאַתָּה תִשְׁמַע הַשָּׁמַיִם. וְרָזָא דְמִלָּה (תהלים ח) יי' אֲדִינֶנּוּ מֶה אֲדִיר שְׁמֶךָ בְּכָל הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּנָּה הוֹדֶךָ עַל הַשָּׁמַיִם. וּבִזְמַנָּא דְמוֹדַע לִוְן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, שְׂכִינְתָּא דְסִלְקָא בְּהִיָּה צָלוּתָא. מִיד (בראשית כ"ח) וְהָנָה מִלְאֲכֵי אֱלֹהִים עֲלִים וִירְדִים בּוֹ, בְּהִיָּה בְּרִיךְ נֶשׁ. כּוֹלְהוּ פְּתִיחִין גְּדִפִיָּהוּ לְקַבֵּל שְׂכִינְתָּא בְּהִיָּה צָלוּתָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב, (יחזקאל א) וּפְנִיָּהֶם וּכְנִפֵּיהֶם פְּרִדּוֹת מִלְמַעְלָה. וְהֵאֵי אִיהוּ עֲלִים שְׂכִינְתָּא עַל גְּדִפִיָּהוּ. וִירְדִים בּוֹ, מֵאֵי בּוֹ, בְּקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא.

וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא נְחִית עֲלֵיָּהוּ לְקַבֵּל שְׂכִינְתָּא, וּמִתְיַחַד קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא בּוֹ בְּהִיָּה צָלוּתָא. דְּשְׂכִינְתָּא אִיהִי מִצְוָה כְּלִילָא מִשֵּׁם הַו"ה, יְהו"ה אִיהִי חֵיה דִּילֵיהּ, וּמִצְוָה בְּלֵא מִחֲשֶׁבָה לִית לָהּ סְלִיקוּ. וּמִחֲשֶׁבָה אִיהוּ אָדָם יו"ד ה"א וא"ו ה"א, תַּפְאֶרֶת מִצְוָה, מַלְכוּת כְּלִילָא מֵאַרְבַּע חִיּוֹן דְּמִרְכַּבְתָּא כְּלִילָא מֵאַרְבַּע אַתּוּן אִיהִי נּוֹקְבָא דִּילֵיהּ אֲנִפִין דִּילֵיהּ, אֲנִפֵי רַחֲמֵי. בְּגִינָה אֲמִינָא, (שמות לג) אִם אֵין פָּנֶיךָ הִלְכִים אֶל תַּעֲלֶנּוּ מִזֶּה.

וּמִסְטָרָא דְּצָדִיק אַתְקָרִי אַחֲרוּרִי, חֵיה כְּלִילָא שְׁמֹנֶה עָשָׂר חוֹלִיִין דְּאִינוּן מֵאַחֲרֵי דְּבֵר נֶשׁ לְקַבֵּל שְׁמֹנֶה עָשָׂר נְעֻנּוּעִין דְּלוֹלֵב דְּדוֹמָה לְשִׁדְרָה דְּבִיה שְׁמֹנֶה עָשָׂר חוֹלִיִין. אִיהוּ אַחֲרֵי לְעוֹבְדָא דְּבְרָאשִׁית, וְקָדָם לְמִחֲשָׁבָה דְּאַתְמָר בֵּה, יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמִחֲשָׁבָה. מֶה לָּאוּ הִכִּי בְּאָדָם, דְּעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע דְּאִיהוּ אַחֲרֵי לְמַעֲשָׂה וְקָדָם לְפִרְעָנוּת.

עֲשָׂרָה חֲלִיּוֹת, שֶׁהוּא אַחֲרֵי לְמַעֲשָׂה בְּרָאשִׁית, וְקָדָם לְמִחֲשָׁבָה, שְׁנָאֵר בֵּה, יִשְׂרָאֵל עָלָה בְּמִחֲשָׁבָה. מֶה שְׁאִין בֶּן בְּאָדָם, שֶׁעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע שֶׁהוּא אַחֲרֵי לְמַעֲשָׂה, וְקָדָם לְפִרְעָנוּת.